

תפ"ח 1027/08/16 - מדינת ישראל נגד מוחמד עלקם

בית המשפט המחוזי בירושלים
לפני כב' השופטים: י' נועם - סגן נשיא, ר' פרידמן-פלדמן וא' אברבנאל
תפ"ח 1027-08-16 מדינת ישראל נ' מוחמד עלקם (עציר)
מדינת ישראל
המאשימה
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

נגד
הנאשם
מוחמד עלקם (עציר)
על-ידי ב"כ עו"ד וסים דכוואר

גזר-דין

השופט א' אברבנאל:

עיקרי הכרעת הדין

1. ביום 20.3.2018 הורשע הנאשם, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירת הריגה - לפי סעיף 298 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

על פי עובדות כתב האישום המוסכמות, שעל בסיסן הורשע הנאשם, ביום 1.7.2016 בסמוך לשעה 19:30 הגיע המנוח י מ ש ז"ל ליד 1977, אשר התגורר באותה עת עם משפחתו בשכנות לנאשם ומשפחתו, לחנות מכולת שבבעלות אבי הנאשם. המנוח ביקש לקנות מוצרים אחדים, ומשהתברר כי אין בידו די כסף ביקש לרכוש חלק מהם בהקפה. משסרב לכך המוכר דחף את המנוח והשמיע לעברו גידופים. במקום התפתח עימות בין אביו של הנאשם ובני משפחתו לבין המנוח ובני משפחתו. הצדדים נפרדו בכוונה להיפגש עוד באותו ערב כדי ליישב ביניהם את ההדורים.

בסמוך לשעה 21:15 הגיעו המנוח והנאשם בסמוך למסעדת עליאן הסמוכה למקום. בתום דין ודברים שהתנהל בין השניים, נכנס הנאשם אל המסעדה, וכחצי דקה לאחר מכן הגיע המנוח למקום כשהוא משוחח בטלפון הנייד שלו.

מעשה ההריגה מתואר בכתב האישום כלהלן:

"הנאשם ראה את המנוח, כשהוא מחזיק את הטלפון ביד, משוחח במשך כחצי דקה בטלפון ומנפנף ביד השנייה תוך שהוא מחזיק בה חפץ גלילי, אשר הנאשם סבר כי מדובר בגז מדמיע. הנאשם שחש, כי המנוח קורא לאחרים להגיע ולפגוע בו, מבלי ששמע את המנוח עושה זאת, עלה למטבח שבקומה

השנייה של המסעדה, נטל סכין ממתלה הסכינים, תחב אותו מתחת לבגדיו וירד לפתח המסעדה, שם שהה באותה עת המנוח.

הנאשם יצא אל שער חצר המסעדה והמקום בו עמד המנוח כשהוא מצויד בסכין אותה נטל מהמטבח כאמור לעיל. הנאשם טפח קלות על כתפו של המנוח וסימן לו בכך להתלוות אליו בכיוון מעלה הרחוב. המנוח והנאשם השתהו בפתח המסעדה מספר שניות ופנו לעומק הסמטה כשהם משוחחים ביניהם בנושא שאינו ידוע למאשימה במדויק.

זמן קצר לאחר מכן, בנסיבות שאינן ידועות למאשימה במדויק התפתח עימות בין המנוח והנאשם, כשבמהלכו דחפו השניים אחד את השני תוך שהם מגדפים זה את זה. במהלך העימות שארך כשתי דקות, אחז הנאשם בסכין שבו הצטייד קודם לכן מבלי לתקוף באמצעותו את המנוח.

בתוך כך הגיעו למקום בעלי חנות שראו את העימות והפרידו בין השניים. בשלב מסוים לאחר שעלה בידי האחרים להפריד בין המנוח לנאשם ובעת שהנאשם הפנה את גבו אל המנוח והורחק ממנו מספר מטרים על ידי אחד המפרידים שהיו במקום, חזר המנוח וביקש להכות את הנאשם. משהבחין במנוח, הרים את ידיו על מנת להתגונן, ועם הורדת הידיים דקר בתנועה רחבה את המנוח בבסיס צווארו דקירה אחת.

כתוצאה מכך חדרה הסכין לרקמות שריר, חתכה את העורק התת-בריחי ופצעה את פסגת הריאה השמאלית באופן שגרם לחדירת דימום נרחב ואוויר לחלל הצדר.

מיד לאחר שנדקר רץ המנוח אל עבר תחנת דלק סמוכה, שם קרס, לנוכח איבוד הדם והדימום אל תוך חלל בית החזה. כעבור זמן קצר, בדרכו לבית החולים נפח המנוח את נשמתו ונפטר כתוצאה מפצעיו".

2. הסדר הטיעון נחתם בין הצדדים בעיצומה של פרשת התביעה, לאחר שהמאשימה העידה מטעמה ארבעה עדים.

בהסדר הטיעון הוסכם בין הצדדים כי המאשימה תעתור להטלת תשע שנות מאסר בפועל על הנאשם, וכן מאסר על תנאי, קנס ופיצוי למשפחת המנוח; ואילו ההגנה תעתור להטלת חמש שנות מאסר על הנאשם, ובעניין יתר רכיבי העונש תהיה חופשית בטיעוניה.

עוד הוסכם בין הצדדים כי "לנוכח עדות העד מחמד עלי... עם הכנסת הנאשם לחנותו של העד לאחר האירוע היה הנאשם מבוהל, רועד וחסר מנוחה ושאל מה קרה וביקש שיגישו עזרה למנוח".

3. במסגרת ראיותיו לעונש, העיד ב"כ הנאשם מטעם ההגנה את מר מוסטפא עלקם - אביו של הנאשם, אשר מסר כי לאחר האירוע בית המגורים שלהם, בן ארבע הקומות, וחנות המכולת האמורה עלו באש, וכי בעקבות זאת נאלצה

המשפחה להעתיק את מגוריה למקום אחר. העד הגיש הסכם סולחה שנערך בין שתי המשפחות, ועל פיו שילמה משפחת הנאשם למשפחת המנוח 650,000 ₪.

כמו כן מטעם הנאשם העיד מר זאב גולן, אשר העסיק בעבר את הנאשם, ומסר כי הנאשם בעל מידות טובות "ילד מקסים, מתורבת, חמוד, שקט"; כי המעשה שבו הורשע אינו מאפיין אותו; וכי ישמח להעסיק אותו לאחר שחרורו ממאסר.

4. מתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם עולה כי עד לאירוע מושא כתב האישום לא היה מעורב בפלילים. הנאשם טען לפני קצין המבחן כי לא התכוון לפגוע במנוח, וכי הוא חווה את האירוע כטראומטי. הוא ביטא צער על מותו של המנוח ובושה רבה על מעשיו. שירות המבחן מעריך כי הנאשם נמצא כיום בעיצומו של תהליך גיבוש עצמי ומתמודד עם קשיים רגשיים כתוצאה ממעשה העבירה. מהתסקיר עולה כי הנאשם נוטה לטשטש את הנסיבות שהובילו למעורבותו באירוע. שירות המבחן ממליץ על ענישה מוחשית, ועל שילוב הנאשם בתכנית טיפולים שיקומית בבית הסוהר.

טיעוני הצדדים

5. בטיעוניו לעונש הדגיש ב"כ המאשימה כי בעת האירוע, כשהנאשם היה בדרכו למפגש עם המנוח, הוא בחר להצטייד בסכין בעלת להב ארוך - "סכין פוגענית במיוחד". לטענתו הנאשם בחר שלא לסגת, ותחת זאת יצא ביוזעין לקראת עימות עם המנוח כשהוא מצויד בסכין האמורה. לדבריו המעשה מצדיק קביעת מתחם עונש הולם של 9 עד 15 שנות מאסר, ונוכח עברו הנקי של הנאשם וגילו הצעיר נכון לקבוע את עונש המאסר בתחתית המתחם, ולהטיל על הנאשם 9 שנות מאסר בפועל, וכן מאסר על תנאי ופיצוי.

6. בטיעוניו לעונש טען בא-כוח הנאשם כי המנוח הוא שיזם את המפגש בין השניים, זאת כשבידו חפץ גלילי אשר הנאשם סבר כי הינו מיכל גז מדמיע, וכי הצטיידות הנאשם בסכין מקורה בפחד מפני המנוח. בא-כוח הנאשם הדגיש כי עובר לדקירה, המנוח הוא אשר תקף את הנאשם, לאחר שהנוכחים במקום הפרידו ביניהם, וכי מטרתו בהנפת ידו ובה הסכין האמורה, הייתה להתגונן מתקיפתו של המנוח. בא-כוח הנאשם הדגיש כי המדובר בדקירה יחידה, ולא חלק על כך כי כשהנאשם הוריד את הסכין לעבר גופו של המנוח הוא היה מודע לאפשרות התוצאה הקטלנית. לטענתו התנהגותו של הנאשם נמצאת ברף החומרה הנמוך של עבירת ההריגה.

הנאשם הביע צער על מעשיו.

דיון והכרעה

7. סכסוך על עניין של מה בכך הוביל לעימות אלים בין הנאשם לבין המנוח, וכתוצאה מכך לאבדן חייו של המנוח.

השניים אשר התגוררו בשכנות זה לזה, בחרו לחדש עימות שהחל כשעתיים לפני כן, זאת אף שבכוונתם של נכבדים היה לקיים מפגש בין המשפחות כדי ליישר את ההדורים ביניהן.

כפי שמתואר לעיל, כל אחד מהשניים תרם את תרומתו להתרחשות העימות, ואולם הנאשם הוא שהסלים את האירוע ממגע ידיים והשמעת גידופים, לאירוע שבו נעשה שימוש קטלני בסכין ארוכה.

כמתואר לעיל, לאחר שהצטייד בסכין ארוכה, פנה הנאשם אל המנוח, טפח על כתפו וסימן לו להתלוות אליו למקום סמוך, שם דחפו השניים זה את זה, תוך החלפת גידופים ביניהם. לאחר שהנוכחים במקום הפרידו בין הניצים, פנה המנוח אל הנאשם, וכשגבו של הנאשם מופנה אליו ביקש לשוב ולתקוף אותו. משהבחין בכך הנאשם, הרים את ידיו כדי להתגונן, כשבאחת מהן הסכין האמורה, עם הורדת הידיים "דקר את המנוח בתנועה רחבה" בצווארו.

8. תיאור הדברים האמור מלמד כי הנאשם הוא שהזמין את המנוח להתלוות אליו זאת לאחר שהצטייד בסכין, ובתום ההתגוששות ביניהם משניסה המנוח לתקוף אותו, הגיב הנאשם כמתואר לעיל, כשבידו הסכין האמורה.

נכוונתו של הנאשם להתעמת עם המנוח, לכל הפחות ביוזמה משותפת של השניים, ותגובתו הבלתי מידתית לתקיפה אפשרית מצדו של המנוח, הביאו לאובדן חייו של המנוח.

מהעובדות שבבסיס ההרשעה עולה כי הנאשם לא דקר בכוונת מכוון את המנוח, ואולם אין חולק כי הנאשם צפה את התוצאה הקטלנית, שעה שאחז בסכין ארוכה, בעת חילופי המכות בין השניים.

9. הצטיידות בסכין לקראת עימות ועשיית שימוש בה באופן המביא לקטילת חיי אדם, הינה למרבה הצער תופעה נפוצה, המחייבת ענישה מחמירה. ערך חיי האדם הוא העומד בבסיס עבירת ההריגה, ומכאן העונש המקסימלי שבצידה העומד על 20 שנות מאסר.

בע"פ 4877/07 יוחייב נ' מדינת ישראל (2.2.2009), נדון המערער ל-14 שנות מאסר בפועל ולעונשים נוספים, זאת לאחר שהורשע בעבירת הריגה. במהלך ויכוח עם חברו, שישב לצדו במכוניתו, שלף המערער מתא הכפפות שבמכונית סכין, ודקר באמצעותה פעמיים את המנוח. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש, אף שקיבל את טענת המערער כי בעת האירוע סבר כי המנוח עומד לשלוף סכין מכיסו, ולאחר שהביא בחשבון את עברו הנקי.

בע"פ 2888/15 עלא ח'דיירי נ' מדינת ישראל (28.12.2016), נדון המערער בין היתר ל-14 שנות מאסר בפועל בגין הריגתו של חברו לעבודה בדקירת סכין בצווארו. השניים, שעבדו כקצבים במפעל בשר, החליפו ביניהם גידופים ודחיפות והמנוח זרק את נעלו לעברו של המערער. בתגובה לכך נטל המערער סכין אשר שימשה אותו בעבודתו, ודקר את המנוח פעם אחת בצווארו. בית המשפט העליון הביא בחשבון את הסכם הסולחה שנערך בין

הצדדים, והעמיד את עונשו על 12 שנות מאסר בפועל.

בע"פ 4749/17 בן גניש נ' מדינת ישראל (30.8.2017), נדון המערער ל-15 שנות מאסר בפועל, בגין דקירתו למוות של אדם שעמו נקלע לסכסוך בעת בילוי במועדון. לאחר חילופי מהלומות בין המנוח וחבריו לבין המערער וחבריו, פנה המערער למטבח שבמועדון לאחר שהכריז כי הוא מתכוון להצטייד בסכין, ואף שחבריו ועובד המקום ניסו למנוע בעדו מלעשות שימוש בסכין, נעץ את הסכין פעם אחת באיבר חיוני בגופו של המנוח ובשל כך גרם למותו. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם עומד על 12 - 18 שנות מאסר וקבע את עונשו כאמור לעיל.

בית המשפט העליון קבע כי "בנסיבות העניין המשמעות הנלווית לעובדה שהוחלפו מהלומות זמן קצר לפני הדקירה היא קלה ביותר"; כי "ליבתו של האירוע היא בכך שהמערער הכניס לזירה כלי משחית קטלניים במיוחד (סכין קצבים ומזלג גריל כמתואר)"; וכי המערער תכנן את מעשה הדקירה ויזם אותו. בית המשפט העליון קבע בנוסף כי אין לייחס משקל רב למספר הדקירות, זאת נוכח פגיעתה של הדקירה הקטלנית באיבר חיוני. ברוב דעות נדחה ערעור המדינה על קולת העונש, ופה אחד נדחה ערעורו של המערער. בית המשפט העליון סקר פסיקה שבה הוטלו עונשי מאסר של 18 שנות מאסר בפועל על מורשעים בעבירת הריגה, ועמד על מנעד העונשים הרחב בגין עבירה זו.

10. ייחודו של המקרה שלפנינו הוא בכך שהנאשם לא דקר את המנוח בכוונת מכוון, אלא הוריד את ידו האוחזת בסכין לעבר צווארו של המנוח, תוך כדי התגוששות עמו, כדי להדוף את תקיפתו של המנוח. כאמור, אין חולק כי בעת שעשה כן צפה הנאשם את התוצאה הקטלנית. נסיבות אלה מצדיקות קביעת מתחם ענישה מקל ביחס לפסיקה המתוארת לעיל.

לאחר שהבאנו בחשבון, מחד גיסא - כי הנאשם הוא שהזמין את המנוח למקום האירוע לאחר שהצטייד בסכין ארוכה, והוא שעשה שימוש בסכין בעת ההתגוששות עם המנוח וכתוצאה מכך גרם לאובדן חיי אדם, ומאידך גיסא - כי דקירת המנוח לא נעשתה בכוונת מכוון, אלא במהלך ההתגוששות עמו, שעה שהמנוח ניסה לתקוף את הנאשם, אנו קובעים כי מתחם העונש ההולם למעשה עומד על 8 - 12 שנות מאסר בפועל.

11. הנאשם כבן 20. בעברו אין הרשעות קודמות. הוא לקח אחריות על מעשיו, הביע צער, ואף שבעת הודאתו פרשת התביעה כבר הייתה בעיצומה, יש לזקוף לזכותו את הודאתו. משכך, את עונש המאסר המוטל על הנאשם יש לקבוע בתחתית מתחם העונש ההולם - דהיינו שמונה שנות מאסר.

אשר למרכיב הפיצוי - משהובאו ראיות על כך כי בין המשפחות נכרת הסכם סולחה, שעל פיו תשלם משפחת הנאשם ₪ 650,000 למשפחת המנוח, ומשהוסכם כי חלק משמעותי מהסכום האמור כבר שולם, איננו רואים הצדקה להטלת פיצוי מעבר לכך.

העונש המוטל על הנאשם מבטא שיקולים של גמול ושל הוקעת המעשה, על-רקע הערך החברתי המוגן של

קדושת החיים, וכן טעמים של הרתעה אפקטיבית - של הנאשם ושל אחרים.

התוצאה

12. על-יסוד האמור לעיל אנו גוזרים את דינו של הנאשם לעונש כדלהלן:

א. שמונה שנות מאסר בפועל, מיום מעצרו - 12.7.2016.

ב. עשרה חודשי מאסר על-תנאי, שלא יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירה שבה הורשע בתיק זה, או עבירת אלימות מסוג פשע.

ג. שלושה חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירה של החזקת סכין.

13. בהתאם לתסקיר שירות המבחן, שירות בתי הסוהר יבחן את האפשרות לשלב את הנאשם בתכנית טיפולית שיקומית ייעודית, המתואמת לצרכיו וגילו.

הפרקליטות תדווח למשפחת המנוח על גזר-הדין.

מזכירות בית-המשפט תמציא עותק מגזר-הדין לשירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ג' בתשרי תשע"ט, 12 בספטמבר 2018, במעמד ב"כ המאשימה, הסנגור, הנאשם ומתורגמן בית-המשפט לשפה הערבית.

אלי אברבנאל, שופט

רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת

יורם נועם, סגן נשיא